

SPOLOK PRIATEĽOV TURZOVKY INFORMUJE

ROČNÍK XVIII.

č.11 (212)

Pripravil: IVAN GAJDIČIAR st.

Aj dnes pokračujeme v genealogickej práci absolventa turzovského gymnázia MIROSLAVA BARANKA (CVINČEKA), ktorý v súčasnosti študuje na Katedre archívnicva a pomocných vied historických Filozofickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave. V predchádzajúcej časti sme uviedli vetvu rodu, začínajúcu JURAJOM CVINČEKOM – BARANKOM (*1819) a venovali sa jeho deťom – Ondrejovi, Márii, Jozefovi (*1854), Rozálii a Dorote.

ROD CVINČEK-BARANEK (4)

Teraz sústredíme pozornosť na piate z ôsmich detí droťára Jozefa Cvinčeka – Baranka (*1854) a Márie, rod. Gajdošovej (*1854).

JOZEF CVINČEK – BARANEK

Narodil sa 12.4.1886 v Turzovke v dome č. 63 (dom sme už minule podrobne popísali a tiež menovali Jozefových sedem súrodencov). Do ľudovej cirkevnej školy (budova vedľa farského kostola, dnes Pastoračné centrum), kde bol učiteľom organista Alexander Pritz, začal chodiť v roku 1892 a vychádzal všetkých šiest tried. Podľa klasifikačnej knihy žiakov 6. ročníka v školskom roku 1897/1898 bolo v triede len 12 žiakov. Podľa klasifikácie zo dňa 28. mája 1898 bol Jozef Cvinček - Baranek spolu s Jozefom Tudičkom najlepším žiakom z celej triedy. Keďkoľko bol ohodnotený známku výborný. Vyučovali sa tieto predmety: náboženstvo a mravoveda, maďarčina a slovenčina (poznávala z cvičenia reči a umu, písania a čítania, mluvníckeho a slohového cvičenia), matematika (počtoveda), zemepis, dejepis, ústavoveda (poznanie práv a povinností občianskych), prírodopis (prírodopis), poľné hospodárstvo, cvičenie v štepárstve, šev a kreslenie.

Po skončení školy chodil so svojím otcom po „droťárke“ ako dzárek. Keď bol starší, išiel droťovať do Lipska (Leipzig) v Nemecku spolu s Jozefom Tudičkom z Turzovky - Vyšného Konca, s ktorým bol dlhoročný kamarát (Tudič mal neskôr v centre Turzovky traťku - hlavný sklad tabaku). V Lipsku pracovali v droťárskej továrni, bývali v spoločných ubytovniach. Po návrate z „droťárky“ bol 14. 4. 1907 ako 21 - ročný odvedený na povinnú základnú vojenskú službu. Pri odvode meral 170 cm. Základnú vojenskú službu absolvoval v Cisárskom a kráľovskom trenčianskom 71. „droťárskom“ pešom pluku u gulometnej roty. Aj tu bol spolu s Jozefom Tudičkom a patrili medzi najlepších

vojakov v celom útvere Jozef Cvinček - Baranek bol počas základnej vojenskej služby povýšený do hodnosti čatára.

Po návrate z vojenskej služby sa 20. 9. 1910 v Turzovke oženil s Evou Špillovou (Špilákovou), nevesta bola sirotou. Sobášil ich farár Július Lonský, svedkami boli Štefan Baranek a František Špilák. Manželka Eva - vď foto z r. 1944 sa narodila 17. 4. 1887 v osade U Bogani (Bogaňovci) vo Veľkej Divine - Dlínej nad Kysucou č. d. 185 rodičom Jánovi Špillovi (pochádzal z Cierneho pri Čadci) a Dorote rod. Bogaňovej. Krstnou matkou jej bola Mária Manethová, manželka Alojza Manetha, ktorý je pochovaný vedľa farského kostola v Turzovke. Eva mala dvoch bratov - Pavla (zomrel ako malý chlapec) a Františka (padol v prvej svetovej vojne).

Jozef Cvinček - Baranek mal s manželkou Evou 9 detí. Dve zomreli malé, sedem ich vychovali - Anna (*24. 6. 1911 † 26. 5. 1981), Jozef (*16. 6. 1913 † 18. 11. 1987), Veronika, vydatá Tkáčiková (*28. 6. 1916 † 8. 8. 1988), Mária (*23. 1. 1919 † 2. 2. 1919), Ján (*3. 4. 1920 † 14. 5. 1985), František (*20. 9. 1922 † 8. 6. 1923), Pavol (*11. 4. 1924 † 8. 11. 1972), Mária, vydatá Kašíková (*1. 2. 1927 † 17. 10. 1985) a Rudolf (*23. 11. 1929 † 4. 1. 1993). V roku 1913 sa presťahoval zo svojho rodného domu do novopostaveného murovaného domu v Turzovke - Ústredí č. 309, ktorý sa nachádzal v placi U Šarkova a už sme ho podrobne popísali.

Keď vypukla prvá svetová vojna, musel Jozef Cvinček - Baranek v čase všeobecnej mobilizácie 1. 8. 1914 narukovať k C. a K. trenčianskemu 71. pešiemu pluku. Mal hodnosť čatára, bol veliteľom gulometnej čaty a bol nasadený na východný front. Bojoval v bitke o Halič, v Karpatoch a na Ukrajine. Bol povýšený do hodnosti strážmajstra (táto hodnosť bola v roku 1923

premenovaná na hodnosť rotný). Ochorel na týfus, 3 mesiace sa liečil v lazarete v Maďarsku a keď 22. 1. 1916 zomrel jeho otec, ako hlava a živiteľ rodiny, mohol sa vrátiť domov do Turzovky. V roku 1916 ako 30 - ročný pristúpil k sviatosti birmovania a prijal birmovné meno Anton. Birmovným otcom mu bol Ján Varmus, birmoval ho nitriansky biskup Viliam Baťán (Batthyány).

Za zásluhy v prvej svetovej vojne sa Jozef Cvinček - Baranek stal železničiarom. Ako štátny zamestnanec dostával pravidelný plat a bol členom Železničného penzijného fondu. Najskôr pracoval ako železničný robotník, neskôr však ako staničný pomocník (skladník - úradník) na železničnej stanici v Turzovke, kde istý čas viedol a prepisoval pamätnú knihu, ovládal krasopis. V roku 1936 mal úraz, ktorý je zaznačený v pamätnej knihe železničnej stanice a zázpis znie „Pri zdvíhaní závor po príchode vlaku 5508 dňa 17. 5. v kn 14. 4 - 14. 5, ktoré slúžia uzavieraniu prejazdu krajinskej cesty, bol staničný pomocník Jozef Baranek pri obsluhovaní závorového stojanu klukou do prs udrený. Menovaný bol 5 dní v nemocnom stave. Následok zranenia bol veľmi mierny.“ Nakoniek bol Jozef Cvinček - Baranek povýšený na predáka (vedúceho) staničných pomocníkov. Bol prednostom (správcom, vedúcim) železničnej stanice v Turzovke, kde mal pridelený aj byt. V roku 1947 bol preložený do trvalej služby a dostával vysokú penziu (dôchodok). Dňa 14. 10. 1936 odkúpil od Miestnej dráhy Čadca - Makov za 1215 Kč pozemky o celkovej výmere 874 m² ležiace na pravej strane železničnej trate v km 14,6 - 14,7 a v roku 1937 postavil na nich humno. Tieto pozemky dňa 5. 3. 1947 predal svojmu synovi Jánovi Cvinčekovi - Barankovi (zámočníkovi), ktorý sa na nich postavil dom s dielňou. Počas duchovnej správy Karola Toička pôsobil Jozef Cvinček - Baranek aj v cirkevnom výbore (vo farskej rade) v Turzovke. Bol aj členom Spoločenstva bývalých urbarialistov v Turzovke. Na Štedrý deň 24. 12. 1946 zomrel vo veku 59 rokov jeho manželka Eva Cvinčeková - Baranková, rod. Špillová (Špiláková) a 21. 4. 1960 jeho dom, ako sme popísali v minulom čísle, vyhorel. Čiastočne ho opravili a pokryli novou strechou.

Jozef Cvinček - Baranek zomrel 7. 5. 1964 v dopoludňajších hodinách v Turzovke vo veku 78 rokov zaopatrený, prijal sviatosť pomazania chorých. Pohrebné obrady vykonal farár Andrej Rosa 9. 5. 1964. Pochovaný je spolu s manželkou Evou na starom cintorine v Turzovke.

YDARENÉ SPOLOČNÉ PODUJATIE

V sobotu 15. októbra 2016 usporiadal Farský úrad, OZ Terra Kiscusensis a Spolok priateľov Turzovky tematický poznávací a vzdelávací zájazd PO STOPÁCH FRANTIŠKA TAGÁNIHO pri príležitosti 200. výročia narodenia tejto veľkej osobnosti dejín turzovskej farnosti. Podľa hodnotenia organizátorov i účastníkov sa zájazd mimoriadne vydaril. Po odbornom výklade Mgr. Drahomíra Velička, PhD., (výklad prebiehal počas celého zájazdu), účastníci položili veniec a zapálili sviece na hrobe F. Tagániho na nitrianskom mestskom cintoríne, na mieste jeho večného odpočinku. Tu si vypočuli pôvodný nekrológ Dr. Jána Tótha z roku 1894, ktorý prečítal prezident Spolku Ivan Gajdičiar st. Navštívili nitriansky hrad, diecézne múzeum, katedrálly chrám a miesta na ktorých Tagáni pôsobil ako kanonik. V jeho rodisku, v Oslanoch, bol spoločný obed, po ňom si prezreli mestočko a zúčastnili sa zádušnej svätej omše v kostole, v ktorom bol Tagáni pokrstený. Celebroval ju Mons. Mgr. Jozef Hrtús, turzovský farár. Na spiatocnej ceste si účastníci zájazdu preverili nadobudnuté vedomosti o Tagánim vo vedomostnom kvíze a preukázali nad očakávanie dobré znalosti. Po večernom príchode do Turzovky sa rozchádzali s úmyslom organizovať podobné podujatia aj v budúcnosti, napr. pri blížiacom sa 170. výročí narodenia a 90. výročí úmrtia ALEXANDRA PRITZA...

BLAHOŽELÁME

V novembri oslávia poolokruhle a okruhle životné jubileum členky nášho Spolku

HERMÍNA RIZMANOVÁ, Turzovka

ANNA ODVARKOVÁ, Turzovka

Jubilantkám želáme všetko najlepšie, najmä pevné zdravie a v ďalších rokoch veľa úspechov a rodinnej pohody. Aj touto cestou im ďakujeme za všetko, čo v prospech Spolku doteraz vykonali.

POZVÁNKA

Mesto Turzovka, KaSS, Mestské múzeum Karola Toička, RKC Farnosť Turzovka, Spolok priateľov Turzovky, RKC Žilinská diecéza, Obč. združenie Terra Kiscusensis, Štátny archív v Žiline, prac. Archív Čadca

Vás pozývajú na
SPOMIENKOVÉ PODUJATIE
konané v Turzovke pri príležitosti 200. výročia narodenia
mečana slovenského národného žiava
FRANTIŠKA TAGÁNIHO
vo štvrtok 10. novembra 2016

- 08.00 Svätá omša vo farskom kostole – celebruje Mons. Jozef Hrtús, turzovský farár
- 08.45 Pietna spomienka, polozenie vencov pri pamätnej tabuli – budova fary
- 09.20 Prihovory
- 09.40 Seminár
- Tagániovci z Oslian a ich genealógia – PhDr. P. Keresteš, ŠA v Nitre
- 10.00 Kysuce v druhej polovici 19. storočia – Mgr. A. Hudecová, OZ Terra Kiscusensis
- 10.20 Osobnosť F. Tagániho so zameraním na jeho pôsobenie v Turzovke – Mgr. D. Velička, PhD., ŠA Žilina, prac. Archív Čadca
- 11.00 E. Tagáni v slovenskom národnom hnutí – Mgr. T. Adamčík, FF UMB B.Bystrica
- 11.20 F. Tagáni ako dekan a kanonik – Mgr. D. Velička, PhD. Prestávka na obed
- 13.00 Kňaz a básnik Ján Horecký – Mgr. M. Bernátová, Považské múzeum Žilina
- 13.20 Homiletická činnosť F. Tagániho – doc. Mgr. P. Zemko, ThD., PhD

PRIPRAVUJEME

Na deň 24. decembra 2016 pripadá 400. výročie smrti zakladateľa Turzovky, palatína Juraja Turza.

Na čas konania TURZOVSKÉHO KERMAŠA a VIANOČNÝCH TRHOV pripravujeme v Turzovke osobitné podujatie, ktorého termín a program oznámime verejnosti na našich webových stránkach a v decembrovom vydaní tejto stránky týždenníka Kysuce.

Aktuálne informácie o činnosti nášho Spolku nájdete na webových stránkach www.spolokpriatelovturzovky.sk
Korešpondenciu zasielajte na e-mail: gajdicar@tmn.sk